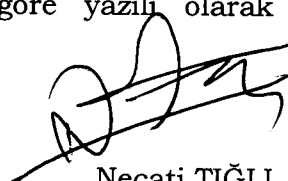

Aşağıdaki sorularımın Enerji ve Tabii Kaynaklar Bakanı Fatih Dönmez tarafından Anayasanın 98. ve TBMM içtüzüğünün 96. Maddelerine göre yazılı olarak yanıtlandırmasını dilerim.

08.12.2020

Necati TİĞLİ
Giresun Milletvekili

2010 yılında devreye giren Yenilenebilir Enerji Kaynakları Destekleme Mekanizması (YEKDEM), yenilebilir enerji yatırımlarının on yıl süreyle, döviz bazında ve yüksek fiyatlardan devlet alım garantisi ile desteklenmesi amacıyla hayata geçirilmiştir.

Yenilenebilir enerji destekleri, ülkemizin enerji ihtiyacı temelinde rekabet şansı bulamayan, dezavantajlı teknolojilerin önünü açmak, piyasa koşullarında yer bulup hayata geçirilebilmesi için düşünülmüştür. Hidroelektrik Santrali (HES) dışında kalan kaynakları desteklemek, rüzgâr, güneş, bio-enerji gibi yatırımların teşvik edilmesi amacıyla kullanılması gereken YEKDEM desteğinin yarısı, zaten büyük miktarlarda kazanç elde eden, devlet tarafından desteklenen HES Projelerine aktarılmıştır.

İthal enerjiye bağımlılıkta ve ithal kaynak kullanımında meydana azalmaya, enerji üretiminde “yerli ve yenilenebilir” kaynak kullanım oranında artışa paralel vatandaşın elektrik faturasında bir düşüş olması gerekirken, elektriğe yapılan fahiş zamların dövizde meydana gelen artışla izah edilmesi büyük bir çelişki yaratmaktadır. Son on yılda YEKDEM kapsamında HES'lere yapılan desteklerin bu çelişkinin parçalarından birini teşkil ettiği görülmektedir. YEKDEM kapsamında desteklerden yararlanılarak üretilen elektrik, kayıp- kaçak oranları gibi dolaylı şekilde tüketicilere yansıtılarak, elektrik faturalarında görünmeyen diğer kalemlere benzer biçimde abonelerden tahsil edilmektedir. Böylelikle YEKDEM üzerinden desteklenen şirketlerin bütçeye sağladığı ilave yük vatandaşlarımızdan tahsil edilmektedir.

YEKDEM bu süreçte iktidarın HES'lere para yardımı yapma mekanizması işlevini görmüştür. YEKDEM üzerinden destek sağlanan 40 MW'ın üstünde Sabancı'nın 10, Sanko'nun 5, İçtaş'ın 5, Türkerler'in 3, Kolin'in 2, Limak'ın 2, Bereket'in 2, Cengiz, Kalyon ve Doğuş'un birer santrali bulunmaktadır. YEKDEM üzerinden HES'lere, dolayısıyla çoğunluğu iktidarın çevresindeki inşaatçılara akıtılan milyarlarca lira vatandaşımıza fatura edilmektedir.

Buna ilişkin olarak:

1. On yıllık süre zarfında YEKDEM desteğinden yararlanan enerji tesisleri ve yıllar itibarıyla sayıları ne şekildedir? Bu kapsamda 2018 ve 2019 yıllarında bu firmalara toplam ne kadar ödeme yapılmıştır?
2. Bu kapsamda destek sağlanan enerji üretim santrallerinin biçimlerine göre dağılımı ne şekildedir? Bunların kaç tane Hidroelektrik Santrali (HES), kaç tane Rüzgâr Enerjisi Santrali (RES), kaç tane Biyokütle Enerjisi Santrali (BES), kaç tane Jeotermal Enerji Santrali (JES) kaç tane Güneş Enerjisi Santrali (GES) olarak üretim yapmaktadır?
3. YEKDEM içindeki HES'lerin yıllar içindeki rekor düzeyde artışının sebebi nedir? Bu sistemin HES yatırımcılarını besleyen bir mekanizmaya dönüşmüş olduğunu düşünüyor musunuz?

4. YEKDEM destekleri kapsamında sabit döviz bazlı, yüksek fiyata dayanan teşvik sisteminin uygulandığı ve bu desteğin tüketicilere yansıtıldığı başka bir ülke bulunmakta mıdır? Bu firmalara dolar kuru üzerinden verilen enerji alım garantisi, yerli kaynaklara dayalı enerji üretimde istenilen artış sağlansa bile, döviz kurunda yükselme durumunda, bunun elektrik zammı olarak vatandaşımıza yansıtılmasında temel etken değil midir?
5. Yerli ve yenilenebilir enerji olarak kabul edilen elektrik üretiminde YEKDEM kapsamında sağlanan alım garantilerinin döviz cinsinden yapılmasının mantığı sizce nedir? Yenilenebilir enerjide Döviz yerine Türk Lirası bazlı fiyat rekabetine açık ihale yöntemi uygulanmamasının nedeni iktidara yakın inşaat sektörü kârının bu teşviklerle desteklenerek artırılması mıdır? YEKDEM kapsamında desteklenen firmalar bunu göstermiyor mu? Bu sistem enerji ihtiyacımızın bahane edilerek iktidara yakın şirketlere bir sermaye transferi değil midir?
6. HES'e dayalı inşaat ve çimento sektörü desteklenerek Giresun'da yaşadığımız afette olduğu gibi onlarca can, milyonlarca maddi kaybın finansmanın da afeti yaşayan vatandaşlarımıza çıkarıldığı bu ucube teşvik sistemi yerine ne planlamaktasınız?
7. YEKDEM üzerinden bu kapsamda Giresun İlinde on yıl boyunca kaç şirkete toplam ne kadar destek sağlanmıştır? Bunların HES olarak faaliyet yürütenleri ve aldıkları destek miktarı ne şekildedir?
8. YEKDEM destekleriyle aktarılan milyarlarca liralık kaynakla yoksul 10 milyon hanenin elektrik tüketimi karşılanabilecekken, bir de bu yöntem üzerinden şirketlere aktarılan kaynağın milyonlarca yoksul vatandaşımızın elektrik faturasına görünmeyen kalemler olarak yansıtılıp tahsil edilmesini nasıl izah ediyorsunuz?